

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste

Casella Centro 37

ali pa: via Geppa 17/III.

Izdaja: konsorcij Malega lista

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Licejska knjižnica
(9. Junta)

Kucoslovija

Male novice

Mali koledar.

Petek, 18. jan.: Priska — Sobota, 19. jan.: Knut — **Nedelja, 20. jan.: Bostjan** — Ponedeljek 21. jan.: sv. Neža — Torek, 22. jan.: sv. Vincenc — Sreda, 23. jan.: Zaroča M. D. — Četrtek, 24. jan.: Timotej, škof.

V službi naroda

ni in ne more biti, kdor hoče narodu samo ukazovati, kdor dela za narod z «nastopi», kdor dela za narod z napitnicami, kdor išče v veliki meri svoje zasebne koristi. Pesnik Stritar je to gospodo izvrstno opisal v pesmici:

1. Lepo je, da se govori
navdušeno za dom in poje;
se lepše pa se meni zdi,
če zanj gre vsak na delo svoje.

2. Če v službo svojo narod tvoj
pokliče te, zvesto mu služi;
do konca neomajan stoj
in z mamonom* se ne okuži.»

*) mamom = denar.

Večerne šole.

V Novakih pri Motovnu v Istri ne hodijo otroci v šolo. Učiteljica Orlando je vselej sama doma in bere romane. Je vseh hišah vrši večerni Razun 10, se v vseh hišah vrši večerni šolski pouk na ognjišču. Stariši so izjavili, da svoje dece ne dajo iz rok nikomur. Kam privede neumestni šolski zakon!

Potovanje v Mehiko.

Od danes naprej stane vizum za potni list v Meksiko 200 pesos (ne več 50 pesos kakor dosedaj!) za tiste, ki gredo tja dela iskat. Mehikanska oblastva dotja dela iskat. Mehikanska oblastva dovolijo samo onim pot, ki imajo vnaprej kupljen listek do kraja, kamor so namenjeni. Ako pa nimajo listka, morajo imeti toliko denarja, kolikor potrebujejo se za pot od luke izkrcanja do namenjenega kraja.

Današnji podlistek

bodo zlasti Brkini čitali z veseljem; spominja nas časov, ko je tod Francoz gospodaril.

Pohvala goriških Slovencev.

Strokovni tajnik za fašistske zveze dr. Lessi je v Gorici poročal, da je v par mesecih ustanovil 52 sindikatov. Njegov delokrog je Gorica, Furlanija in slovanski del Goriške. Dejal je, da je Gorica določena zato, da potujči Slovence in v ta namen morajo služiti tudi strokovne organizacije. Žalibog pa, tako je dejal, ne najdem odmeva med slovenskim ljudstvom, ker vsrjijo slovenski agitatorji (pol. društvo Edinost v Gorici) dnevno neutrudljivo propaganda. Tako Lessi. Gospod dr. Wilfan pa so dejali, da je gorisko društvo v narodnem oziru škodljivo.

Tehnični stabiliment

v Trstu je prejel od vlade naročilo, da zgradi vojno ladjo krizarko za okrog 100 milijonov lir.

Mnogo prosilcev.

Tržaški magistrat je razpisal 420 mest za uslužbence pri mestni upravi. Do danes se je priglasilo 630 prosilcev.

Kje pa tebe čaka?

Pero Dobrinović je bil slovit srbski dramatski ljudski igralec. 50 let je nastopal na odrih. Za praznike je igral v novosadskem gledališču. 72 letni Dobrinović je stopil na oder, padel in umrl. Revež ni slutil, kje da ga je čakala smrt.

Josip Godina,
tržaški zgodovinar.

Slika predstavlja tržaškega zgodovinarja Josipa Godina iz Sv. Ivana. Godina je eden izmed redkih tržaških okoličanov, ki je s pisanjem knjig povzdignil slavo našega naroda. Rodil se je na Vrdeli pred 116. letni. Hvaležni Vrdelčani so vzdali spominsko ploščo v njegovi rojstni hiši. Najbolj znana je njegova «Zgodovina Trsta in okolice» in njegov lastni življenjepis, ki je izšel v Trstu l. 1879. Godina je bilo zelo nadarjen človek. Pri Sv. Ivanu tedaj sploh ni bilo ljudske šole in vendar je naš Godina prišel na srednjo in na visoko šolo in je postal višji finančni uradnik. «Mali list» bo sčasoma popisal življenje in zaslužnje Josipa Godine, ki je bil vselej zvest sin svojega ljudstva. V svojem zadnjem spisu leta 1890. pravi Godina: «Voščim srčno vsem Slavjanom in posebno Slovenem tržaške okolice boljše srečo v prihodnje, kakor so je dozdej imeli.»

Umrl na zahodu.

Na Dunaju so poklicali mehanika, da popravi vodovodno napeljavo na stranšču. Poslal je 16 letnega vajenca, ki je odpiral in zapiral plinovod. Ko so čez nekaj časa hišni pogledali, kaj neki dela fant, so ga našli mrtvega. Fant je delal pri zaprtem oknu in pri zaprtih vratih; plini so reveža zadušili.

Na Silvestrovo.

18 letna Amalija Troyer v Linzu je bila povabljena na Silvestrovo na čaj v družino, ki stanuje komaj 200 korakov daleč. Ko se je vračala, jo je napadel 23 letni Ivan Egger, zgrabil jo je, ter jo vrgel v veliko kad z vodo in ledom. Nato je ubežal. Dekle je bilo v vodi z 18 stopinj mraza, a se je vendarle rešila do doma. Zgrabila jo je strašna mrzlica. Zdravnik je rešil dekle.

Novo učiteljske plače.

Po novih reformah bodo prejemale glasom dnevnika «Idea Nazionale» učitelji sledeče plače. Redna letna plača 5900 L, aktivna službena doklada 400 L. Po 4 letih 6200 (doklada 400), po 8 letih 6600 (+ 400), po 12 letih 7000 L. (+ 500 L.) po 16 letih 7600 L. (+ 500 L.), po 20 letih 8200 L. (+ 500 L.), po 24 letih 8800 L. (+ 500 L.), po 28 letih 9500 L. (+ 500 L.).

Televizija.

Telefonija je zares velika iznajdba. Potom telefona govoriš s prijateljem iz Trsta na Dunaj. Učenjaki zatrjujejo, da bo v kratkem gotov televizijski aparat, po katerem se bosta prijatelja ne le pogovarjala, ampak se bosta tudi razločno videla.

Krasnega čuka

so ustrelili pri mestu Mezzolombardo. Pri raztegnjenih perotih meri 1,75 m.

Lira raste

po sporazumu z Jugoslavijo. Francoski denar silno pada. Lira je že višja od franka.

Za kapitaliste.

Vlada je dovolila štirim tržaškim kapitalističnem podjetjem 138 milijonov dolgoročnega posojila po 4½ odstotnih obrestih. Evo podjetja in koliko so dobila: Cantiere navale triestino 55½ milijonov, Ajdovska predilnica s tovarno bombaža v Trstu 40 milijonov, Tovarna sode «Adria» 36 milijonov, elektrarna «Isonzo» 6 milijonov 600 tisoč lir. Vlada je torej tu imela, denar, za vojne oškodovance pa ga ni!

DENAR NA POŠTNI HRANILNICI.

Prejeli smo več vprašanj, kako je treba kolekovati krstni list, da se predloži pošti za svoječasnno izmenjavo po 60%. Šček nam je pojasnil: «Krstnih ali rojstnih listov sploh ni treba, ker jih ne predpisuje ne kraljevi odlok ne izvršilna naredba. Vse listine, ki so potrebne, sem že omenil v članku. Listine, ki se predložijo poštnemu uradu, so na vsak način kolka proste». — Pač pa je pošto ravnateljstvo nanovo odredilo, da župan izjavi na domovnici, ali si bil že od kraja laški državljan, ali si postal po prosnji ali pa opciji (cittadino di pieno diritto, per conferimento, per opzione).

Pri videmskem prefektu

sta bila poslanec Šček in predsednik pol. društva Edinost za Italijo s sedežem v Gorici dr. Besednjak. Zahtevala sta, da se v vojnoodškodninskem uradu, kjer se sklepajo konkordati, nastavi uradnik, ki zna oba jezika. Prefekt bo ugodil želji.

Redka operacija.

V Newjorku so zdravniki izvršili v ušesu deklice Helene Turner operacijo v ušesu, iz katerega so izvlekli pšenično zrno. Zrno je bilo jelo v ušesu kaliti in je že prodrlo do kosti. Deklica je ozdravela.

Pri deželnozborskih volitvah

bosta tvorila ajdovski in sežanski okraj en volivni okraj s sedežem v Ajdovščini. Sežana se pridruži Postojni, kanalska dolina (Trbiž, Ukve itd.) pa Pontebi.

Koliko vina popije Trst?

Več kakor pred vojno, čeprav je 4krat dražje od tedaj. Povprečno spijs vsaka oseba 75 litrov v enem letu.

Fašisti so namignili

in občinska zastopa v Vidmu in v Rovinju sta odstopila.

Čudovit zabo.

Berlinska policija je zajela sleparja v osebi bivšega trgovca Ericha Wegenerja, ki je «delal» z zabojem. V zaboju je živel človek lahko več dni. Zabo je vseboval več neopazljivih lukenj za zrak; v njem je bilo hrane za dva dni. Zabo je bil tako praktično narejen, da se je v njem človek vzravnal, čeravno je bil zabo prevrnjen. Wegener je imel prijatelja, ki se je vozil kot brzovozno blago. Med potjo je prijatelj razmetaval iz vagona dragocene reči na določena mesta.

Kolarič - ujet.

V torek zvečer se je — kakor blisk raznesla vest — da je bil v našem mestu aretirani znameniti ropar Kolarič. O njegovi aretaciji smo čitali v listih sledeče: V torek popoldne je orožnikom pri Sv. Jakobu nekdo javil, da je Kolarič v kinu «Reklam» (na trgu Garibaldi). Pod vodstvom orožniškega poročnika se je takoj podala na označeno mesto orožniška patrula, obstoječa iz marsala in 2 brigadirjev, ter stopila v kinematograf. Kolarič, ki je sledil z največjim zanimanjem predstavi, ni niti od daleč slutil, da je v pasti. Kar ga je obkolilo 10 krepkih in mišičastih mož ter ga zgrabilo, nakar je nastal strašen metež. Karabinerji so ga sicer držali trdno, vendar se je skušal mladi ropar z vso silo otresti istih; skušal je izvleči revolver, a takrat je poročnik nameril svoj samokres ter izstrelil proti roparjevimi nogam. Toda zločinec se se ni hotel vdati, temveč otepal se ter grizel okoli sebe kakor divja zver. Po drugem udarcu z ročajem samokresa po glavi, se je orožnikom posrečilo potisniti ga na tla ter ga slednjič zvezali, nakar so ga z avtomobilom prepeljali na orožniško postajo v ulici Istria.

Kolarič je bil jako dobro oborožen; pri sebi je imel ročno granato, veliko pištolo, okrog ledij pa je nosil pas s sto naboji.

Kolarič je star 24 let, se vede zelo hladnokrvno ter se zdi, da se je vdal v usodo.

Jadranski Almanah

za leto 1924. Uredil Janko Kralj. Na svetlo dala Naša založba v Trstu. Ta krasna knjiga je ravnokar izšla in ker je spomenik kulturne moči primorskih Slovanov, naj si jo naroči (v Gorici v knjigarni K. t. d. via Carducci) vsak naš izobraženec. V zborniku najdeš krasne gospodarske, narodne umetniške in zgodovinske spise, ki se nanašajo na naše kraje. S to knjigo se smemo ponašati vsepovsodi in zavedamo se, kako prav nam je z njo urednik pokazal pot do narodnega dela. Knjiga stane 8 L.

V Dutovljah

prodajata «Mali list» trgovec g. Anton Černe in trgovec g. Leopold Šustersič.

Tobakarnar nam piše:

«V ponedeljek so prišli k meni trije lepo oblečeni gospodje, Slovenci, ki so mi prepovedali prodajati «Mali list». Rekli so, da smem prodajati «Edinost», «Piccolo», «Novice», «Il Popolo», «Čuka» in druge, samo «Malega lista» ne. Če pa bom se nadalje prodajal, so dejali, da bom čutil... Tistih par krajarjev, ki jih zaslužim, toliko da živim, dobim od listov, tudi od «Malega lista», ki ga vselej vsega prodam, ker ljudje hudo močno po njem poprašujejo, pa se teh par soldov mi hočejo vzkratiti? Če pa list odklonim, kdo ve kake sitnosti bi znal imeti pri oblastvu. Lahko mi vzamejo patento, kdo ve kaj. Revež ne vem, kaj storiti.»

Evo, v kakšni luči se kažejo narodni slovenski bankirski mezeniki! Segli so po metodah fašistov. Ubogim revežem trgajo kruh iz ust! Priporočamo prodajalcem, da prodajajo list naprej. Od sv. Ivana smo izvedeli, da je suntal v Prosenovi tobakarni proti listu neki mlad doktor iz Trsta. Znamo tudi za ime! Prodajalce prosimo, da nam v zaprtem pismu javijo imena bankirskih hujskačev. Kmetje, delavci pa naj vedo, s kakimi sredstvi vodijo borbo kapitalisti in njih mezeniki proti glasilu, ki se bori za revne ljudi.

Kaj pravi politika?

Najvažnejši politični dogodek po rapalski pogodbi je sporazum med Italijo in Jugoslavijo, ki je bil sklenjen ta teden.

Mala antanta, to je Češka, Jugoslavija in Rumunija so se sestale v Beogradu ter se razgovarjale o skupnih zadevah. Šlo je predvsem za zblizanje z materjo Rusijo.

Kakor strela z jasnega

so pretrgali pogovarjanja za zblizanje z Rusijo. Ninčič je naznanil, da je prišlo med Italijo in Jugoslavijo do popolnega sporazuma na tej podlagi: 1. Reka pripade Italiji. 2. Delta in baroška luka bo last Jugoslavije. 3. Italija popravi nekoliko mejo v korist Jugoslavije. 4. Italija postane vojaška zaveznica Jugoslavije, ki bo s tem zavarovana pred vpadom od strani Bolgarov ali Madžarov.

Prevrgli so Rapalsko pogodbo.

Po prvi pogodbi bi morala biti Reka neodvisna, baroška luka in Delta pa v rokah Jugoslavije. Rapalsko pogodbo so torej prevrgli in sicer na škodo Jugoslavije, v korist Italije. Italija pa je zato ponudila svojo vojaško pomoč Jugoslaviji v slučaju napadov od strani zunanjih sovražnikov.

Boljše ali slabše?

Toliko voditelji Italije kolikor voditelji Jugoslavije so prepričani da so napravili dobro in celo imenitno kupčijo. Kaj pa glede nas? Ali bo laško-jugoslovanski sporazum nam Slovencev v Italiji koristil ali škodil? To pokaže bližnja prihodnost. Italijansko časopisje povečuje sporazum v deveta nebesa, ravnatoko srbsko. Časopisi Slov. ljudske stranke pa niso naklonjeni sporazumu. Demokrati trdijo, da je ta sporazum podoben sporazumu med Avstrijo in Italijo: vladi sta bili za, ljudstva pa proti.

NAŠA POŠTA.

Jelsane: Prejeli pismo pozno. Prosimo za naslov vsaj enega prizadetih in po možnosti, imenik vseh prizadetih iz Vase okolice. Bomo ukrenili. — **Karla T. v Trstu:** Matica bo se znanprej izdajala knjige. Mohorjeva družba v Gorici, Corso Verdi 37, Josip Rustja. Pet lir. — **Podraga. Zv. A.:** Glede Rusije smo vam poslali tiskano pojasnilo. Za Avstrijo zadostuje navaden potni list, ki vam ga izda podprefektura, potrdi pa avstrijski konzulat v Trstu, via Ghega. **Fr.:** potni list stane 32 lir. Vizum za v Jugoslavijo 46 lir.

«Mili glas materin, ki mi je prvi zvezel na ušesa, po katerem sem dobil prve pojme o Bogu, o dobrem in slabem, ne smel bi ga gojiti? Celó zver prosto po svoje javlja notranje občute, in tega bi ne smel človek? Kdo pa vas je učil te modrosti, zatiralci jezikovnih teženj, teženj tako naravnih, tako opravičenih?» **ANTON ŠKOF KRŠKI.**

Poročilo iz Rima

RIM, 13. januarja.

Kakor je Mali list že poročal, je bila zadnja spodtika, ob katero je prefekt Pisenti zadel in tudi padel, ukaz o dvojezičnosti časnikov. Pisenti je bil v Rimu, govoril tu z Mussolinijem o ravnanju s Slovani in o tisku. Mussolini ga je poslušal in mu priporočal, naj dela vztrajno in previdno. Pisenti je kar sfrlel v Videm, dal ukaz o dvojezičnosti listov in sporočil trzaskemu in pulskemu prefektu, naj isto storita, kar da je to ukaz Mussolinija. Kar je bilo potem je znano: protest goriskih poslancev, zbudil v Sloveniji, interpelacija v belgrajškem parlamentu, kar je vse rodilo preklic ukaza in padec Pisentija. Mussolini je pozval vse tri prefekte v Rim in jim je naložil, naj ravnajo lepše s Slovani. Obenem je izjavil, da bo on sam vzel rešitev jezikovnega vprašanja v roke.

NOVI KURZ

se je začutil s tem, da je vlada ukinila begunstvo «Goriške Straže» in ji je dovolila povratek v Gorice. Nekaterim istrskim duhovnikom, ki so prejeli one dni poziv, da zapustijo tekem tedna Istro, so sporočili orecniki, naj do druge odredbe ostanejo na mestu.

VERONAUK V ŠOLAH.

Par dni kasneje je poslal minister

Gentile skofom pismo, da se dosedanje odredbe glede veronauka v toliko predrugaciji, da se bo poučeval ta predmet znanprej v maternem jeziku.

SLOVANSKI JEZIK V ŠOLAH.

Na ministrstvu se izdeluje odredba, po kateri se bo v prvem razredu ves pouk vršil v maternem jeziku in bo tudi v visjih pouk dvojezičen.

IZMENJAVA DENARJA.

Visok uradnik finančnega ministrstva čigar ime zasebno sporočam uredništvu Malega lista, je bil odposlan na Primorsko, da ugotovi dejansko stanje vprašanja o izmenjavi denarja, ki se ima nato po nalogu samega prvega ministra brez odloga rešiti.

LOKALNA OBLASTVA IN JEZIK MANJŠIN.

Mussolini je slednjim naložil prefektoma v Trentu in v Vidmu, da mu v teku treh tednov predložita načrt o uporabi slovenskega oziroma nemškega jezika pri krajevnih in okrajnih oblastvih novih dežel. Izvedel sem, da je prvi minister izrazil željo, da je ljudstvu treba olajšati možnost obcevanja z uradi, pa ne toliko, da bi zato ljudstvo zanemarilo učenje laškega jezika. Nove odredbe bi imele veljati za neko prehodno dobo. (F. R.)

Naše ljudstvo in potovanje v Severno Ameriko.

(Poroča post. Virgilij Šček.)

V zadnji številki je Mali list priobčil poziv trzaskega nadzorništvu za izseljeništvu, ki prosi, naj se mu ne pošiljajo prošnje za potovanje v Združene države ter naj prosilci počakajo novih odredb.

Kakor je znano, določuje ameriška vlada od leta do leta, koliko Evropeev sme stopiti na tla Združenih držav. Še več. Vsaki državi določi natančno število. Za izseljevalno leto 1. jul. 1922. do 1. jul. 1923. je Amerika dovolila vselitev 42.075 Italijanov. Iz novih dežel se je smelo izseliti v Združene države lani 2400 oseb.

Kako bo letos?

Novo izseljeniško leto bo trajalo od 1. jul. 1924. do 1. jul. 1925. Kaksno upanje imamo? Odkrito povedano, da zelo slabo. Amerikanski senator Ledge je pravkar predložil zakonski načrt, po katerem bo smelo priti v tem izseljeniškem letu v Severne države samo 8275 oseb, torej niti ena petina v primeri z lanskim številom. To je za Italijo strahovit udarec, gospodarski in moralen. Lani je šlo 42 tisoč oseb ven, Italija se je takorekoč rešila 42.000 skrbi. 42.000 oseb je prišlo do kruha. Letos pa komaj 8275!

Proti Italiji.

Načrt sicer se ni zakon, toda skoro gotovo bo ameriški državni zbor sprejel predlog senatorja Ledgeta. Minister Mussolini je takoj interveniral potom poslanika v Washingtonu, toda korak je bil brezuspešen. Amerika je

naperila predlog prav zoper Italijo. Dočim je skrčila število naših izseljencev, je odprla Angležem in Nemcem kar cela vrata. Italijan je proletarec, ki stedi in pošilja prihranke domov, Nemeec in Anglež pa sta petična, ki dajeta Amerikancem zaslužka. To je vzrok za različno ravnanje!

Kotiček za smeh.

Zlobni gospodar je izdal o svoji dekli tale spričevalo:

Pridna — na veznih vratih.

Skromna — pri delu.

Skrbna — zase.

Prijazna — proti moškim.

Postena — če je vse zaklenjeno.

Molčeca — ne črhne niti besedice, če razbije skledo.

To ti je pisano! V Ljubljani: Če fant, se zelenec, napravi «plaumontag» in se hoče pred svojim sivim očetom oprati in če ga ta potlej pretepe, da je ves plav, tako da se mu temni pred očmi in postane od sramote rdeč, in če stoji drugi dan črno na belem v časopisu, potem je res huda.

Zena in mož. Zena: Kako dolgo naj se čakamo z našo Milko? Saj je že 20 let stara. Mož: Tako dolgo, dokler pride ponjo pravi, zares pameten ženin. Zena: O, jaz nisem tako dolgo čakala!

Francoski kralj Ludovik XV. je iskal novih virov za dohodke. Neki dvorjan mu je nasvetoval, naj obdavi pamet. Dejal je: «Velikanstvo, vsi bodo plačevali, zakaj nihče ne bo hotel biti neumen!» Nato kralj: «Ta misel je dobra in jo sprejemem. Že sedaj vam obljubim, da boste vi prosti tega davka.»

Kmet v suženjstvu.

V srednjem veku ni bilo samostojnih kmetov. Vsa zemlja je bila last grofov, ki so imeli naseljene kmete, kateri so obdelovali grofovsko zemljo. Za svoje delo je dobil kmet živeža zase in družino, včasih toliko da ni lakote umrl. To je trajalo tja do sredine minolega stoletja. Pred 70. leti so se kmetje v Avstriji odkupili. Tako pri nas. Gradovi v Devinu, Rihenbergu, Završniku (Podgrad pri Rodiku) in vsi ostali brez stevila so še danes pričča suženjstva naših očetov.

Ostanki tega suženjstva

se pri nas še vedno nahajajo. Kje? Na zapadnem Goriskem, ob furlansko slovenski meji, v takoimenovanih Brdih. Tam so še vedno grofovi lastniki zemlje in 10.000 Slovencev živi v kolonstvu.

Položaj kmeta-kolona.

Se ti Kraševce, Vipavce, Brkin, Notranjec, Istran, ki imaš svojo zemljo in vse, kar ti mati zemlja rodi, je tvoje, se ti ne moreš živeti ob sedanjih razmerah. Pomisli, dragi, kako pa naj živi kmet-kolon v Brdih, ki to, kar je zemlja rodila, ne imenuje svoje lasti, kajti on mora svoj pridelek deliti z grofom. Ali ni to suženjstvo?

Komunizem.

Koloni so upali, da bodo rešeni z znago komunizma. Revolucije pa ni bilo in koloni so ostali koloni. Tedaj so koloni dejali: naj pride pomoč odkoder si bode, samo da pride. Če z grda ne gre, dajmo se zlepa rešiti.

Poskus mirne rešitve.

Leta 1922. so bili koloni dobro organizirani. Priredili so precej shodov, ki so sprejeli resolucije, da je kolonstvo grd madež v prosvetljenem 20. veku in da je kolonstvo protisocialno in protidemokratsko. Na shodih je govoril tudi poslanec Šček, seveda v smislu pravice. Ko je izvedel župan glavne kolonske vasi, da je poslanec Šček za kolone in proti grofom, h katerim spada tudi tisti župan, je povedal: «Če pride Šček v našo vas, ga bom dal ven vreči». In ta župan je veliki narodnjak, ki večkrat seže v žep po pet lir za slovenske organizacije. To so vam narodnjaki po pet lir! S petimi lirami, ki jih dajo, da se v Edinosti lepo bere njihovo ime in jih vsi hvalijo, mislijo, da so popravili ogromne krivice, ki jih delajo kmetom.

Preprečenje.

Izdelan je bil že podroben načrt, kako bi se kmetje odkupili, toda medtem je prišel fašizem na vlado, grofje so praznovali prihod nove vlade kot njihovo rešitev in so prirejali večerje. Tako je kolonsko vprašanje še vedno nerešeno v veliko trpljenje kolonov in v veliko škodo celokupnega narodnega gospodarstva v deželi. (I. P.)

MARTOV BIČ.

Krvavo pismo piše naš čas, krvavo pismo do poznih rodov: «Izzgite, bratje, s čela Kajnov znak! Izrujte iz duš ga na veke vekov!» (Milan Kuret).

PODLISTEK

Gavgji vrh.

(Zgodovinska črtica, napisal Jaka.)

Leta 1810. Dan sv. Marine. Od vseh strani so se usipale množice proti Hrušici. Tam je danes opasilo. Pri sv. Antonu v Leskovju*) se praznuje ta farni praznik. Vse je živo okoli cerkve: od vseh podružnic so se prišli ljudje poklonit materi fari: iz Janezevega brda in

*) Sv. Anton v Leskovju je bila jako znana podružnica hrusevska, cerkev imenitnega samostana, ki je bil v srednjem veku tamkaj. Ta cerkva je pogorela pred kakimi 50 leti. Lani so razkopali pogorišče; temelj cerkvice še zdaj stoji.

Prema, iz Tater in Pregarja, iz Poljan in Golca, iz Starada in Račic, iz Gradišča in Podgrada. Stari in mladi so prišli. Stari, da počaste sv. Antona in mu izroče v varstvo sebe in svoje družine, svoja polja in svoje hleve. In pa da si nakupijo, česar jim je potreba pri hiši. Saj danes tu dobiš vse kar ti srce poželi: kose in srpe prodaja Paliska iz Zlebov, bruse in osle Juru iz Hrušice, kuhinjske kotle Matužin iz Harij, sukno ponuja Ladič iz Podgrada, čevlje pa Kramarjev Tone iz Hrušice. Medene kolačke in srčca prodaja pa Marijica iz Loč. Tudi gostilne so postavili okoli cerkve; zganje domačih sliv prodaja oče Markulin in se prepira z Bubničem iz Pregarja, ki daje ceneje; stari Mežnar iz Gradišča prodaja istrsko vino.

In mladi? V gručah se zbirajo in se radovedno ozirajo na veliko cesto, ki jo

je Francoz popravil. Po tej cesti morajo v kratkem dospeti godeci iz Slop. O. Sloparci znajo piskati tako vesele in poskočne!

Kar naenkrat se pa razmakne množica: po cesti iz Hrušice prikoraka starček, župnik in dekan Jozef Benekar; spremljata ga oba kaplana Matevž Benca in Jernej Petrovič. Počasi stopajo častiti gospodje in odzdravljajo na levo in na desno. Mežnar Martin Butinar prime za vrv v zvoniku in glasni zvonček oznani, da se kmalu začne sveto opravilo. Ljudje zapuščajo trzne lope, gostilne se praznijo — lepa in prostorna cerkev se napolni do zadnjega kota. Pevci zapoje pesem sv. Marine, ki varuje širno faro hrusevsko. — Troje duhovnikov pred oltarjem, vse sveče prižgane, lepa pesem o sv. Marini in sv. Alešu — vse to omami ljudi, da poza-

bijo težke čase in se njih srca dvignejo do Boga. — Po evangeliju nagovori sivi župnik svoje farane in lepa beseda gre vsem do srca. Ženice si brišejo roso iz oči...

Kaj pa to! Vojaška tromba! Mladenci se spogledajo, kot bi trenil ni nobenega mladeniča več v cerkvi. Izkušnja jih je izučila: boljše je bežati, kot pa po Rusovskem ali Nemškem kri prelivati za Napoleona, ki ga niti videli niso nikdar. V tem pa že stopi francoski seržent v cerkev, se prerije skozi ljudi, se pokloni dekanu in mu izroči veliko pismo. Spet se pokloni in ponosno odide. — Po pridigi in oznanilu je pa župnik-dekan prečital ljudstvu nov razglas: «Ker se je dogodilo že nestetokrat, da so roparji napadli naše hrabre vojsake, kradli in ropali kmetom in so pred tremi dnevi celo okradli pošto pod

GOSPODARSTVO

Žganjekuha in kapitalistični manevri

(Poročilo iz Vipavske doline.)

Žganjekuharji so vzkliknili: «No hvala Bogu, vsaj nekaj! Vsaj nekoliko se bomo oddahnili! Od sedaj naprej bo dovoljeno kuhati žganje, plačali bomo po 1 liro na uro brez razlike na velikost kotla.» Tako poročilo so namreč brali v «Edinosti», ki je kar dvakrat debelo tiskano priobčila razveseljivo vest.

Žganjekuharji v zmedli.

To vest je priobčil dnevnik na praznik, ko izhaja v 4 straneh in ga vsa Vipavska bere. Par dni kasneje pa je priobčil v delavnikovi številki, tak dan, ko se pri nas malo bere, popravek, češ, da vest ni bila popolna in da dotično dovoljenje se ni izšlo. Večina vinogradnikov in žganjekuharjev je doznala za prvo vest, ne pa za drugo.

Kaj je bilo na tem?

Dotična vest je bila popolnoma izmišljena. Pa ni zrasla, kakor bi človek mislil, v fantastični glavi kakega urednika, ampak v glavi par izvrstno organiziranih kapitalistov. Le čujte, kako delajo zoper naše kmečke interese!

Načrt za pomoč.

Odkar je stopil v naše pokrajine v veljavo novi žganjekuharski zakon, ki je pomenil za nas pravi udarec na naše gospodarstvo, ker je zakon v prid velikim tovarnam, smo vinogradniki študirali samo eno: kako bi si pomagali, da bi vendarle mogli tropine izkoristiti. To so bile misli ne samo Vipavcev, ampak tudi Bricev in Istrijanov. Pri nas se je porodila misel: Ako znajo v starih dezelah izkoristiti tropine, čemu bi jih mi na gnoj metali? Dajmo, vzdignimo se! Cesar ne more en sam, bomo zmogli v slogi. In rodila se je misel po ustanovitvi večjega podjetja, kakoršna imajo v starih dezelah naše države. To podjetje naj bi izrabljalo vse odpadke pri vinski produkciji. Sklenili smo, da damo podjetju združeno podlago.

Težavna pot

je bila pot prepričevanja naših vinogradnikov o koristi in o potrebi novega podjetja. Govori danes, govori jutri, sestanek tukaj, sestanek tam: misel je prodrla v širše kroge.

Naš načrt nekemu trn v peti.

Se preden je bil raztegnjen laški žganjekuharski zakon, so šarili po naši deželi razni elementi iz starih dežel, ki so študirali teren in delali načrte za veliko tovarno za spirit. Jeseni pa se je naselila takale družba v Vidmu. Ko pa so ti gospodje slišali, kaj in kako mislimo storiti, jim je postal naš načrt trn v peti.

Posrečeni manever.

Kapitalisti so mislili: če se vinogradniki združijo, smo mi odveč in lahko gremo. Tako so računali in po pravici. Oni pa, ki so namesto vraga, so si izmislili manever in so vrgli v deželo vest, kakor: Prej ali slej bo zopet uveljavljen stari zakon; vlada bo žganjeku-

harski zakon reformirala; za enkrat se bo smelo kuhati žganje proti taksi 1 lire na uro. Edinost je to vest priobčila, debelo natisnila in — videmska družba je dosegla svoj namen. Kmetje so bili vsi zmešani. Nič več nišo hoteli znati za zadrugo. In ta zmeda traja še vedno. Je nemogoče, da bi jih prepričali o neutemeljenosti tiste vesti, ki je za sama na sebi nesmiselna in se čudim urednikom, da so jo sploh mogli prinesiti. Eno liro na uro. Kotel od 2 l ali od hekta za isto takso? Ni mogoče! Odkar je Edinost priobčila popravek, se je sicer zmeda zmanjšala, toda dvom je v ljudeh ostal. Smeje pa se kapitalist, ki je dosegel svoj namen in dela načrte naprej.

Op. ur.: Ta sestavek smo prejeli zadnjič tik pred zaključanjem lista, zato smo ga prinesli šele danes. — Mi smo tudi povprašali pri financih v Trstu in se prepričali, da je bila — kakor pravi dopisnik — vest pravi kapitalistični manever, ki je — zalibog — tudi uspel. Priporočamo našim, da navzlic temu ne odnehajo od zdravega načrta po domačem podjetju.

Davek na obresti.

Rentni davek, kaj je to?

Kdor daje denar na posodo za obresti, mora od prejetih obresti plačati nekaj davka. Dohodek od obresti se imenuje s tujo besedo «renta» (italijansko «rendita»), davek na rento pa se zove rentnina. Ta davek je bil dosedaj čisto neznan, zanaprej bo osemkrat večji. Kdor ima svoj denar naložen v hranilnici, mu ni treba misliti, kdaj in kako bo plačal rentnino: to naredi vse hranilnica sama skupno za vse svoje vložnike. Tudi zanaprej bo ostalo vse kakor doslej. Hranilnice že same določijo odstotno visokost obresti tako, da zamorejo plačati rentnino, ne da bi vsakemu vložniku posebej odbile davčni znesek.

Previsok je!

Rentni davek v primeri z drugimi vrstami davkov ni krivičen. Kakor je pa sedaj visoko odmerjen, je pa le nekoliko preveč. Hranilnice in banke ga sicer plačajo iz svojega, zato pa morajo iztirjavati toliko višje obresti od svojih dolžnikov.

Mirno kri!

Hranitelji in vlagatelji se torej nimajo bati ničesar; oni bodo tudi nadalje v miru prejeli obresti od svojih vlog. Če bo ta ali ona hranilnica kaj malega znižala obrestno mero od vlog, je to še dobro znamenje, da se pri njej vestno in skrbno gospodarji. Domače ljudske posojilnice in hranilnice bodo še zmerom bolj obrestovale kakor tuje banke. Zato le vlagajte denar brez skrbi: varnost je fundamet blagostanja.

Kaj bo z istrskim vnom?

(Dopis iz Dekanov). Istrskega vina je šlo prei vojno 60 tisoč hl v Nižjo Avstrijo, 30 tisoč na Kranjsko, 20 tisoč na Štajersko, 80 tisoč na Češko in Moravsko in 60 tisoč na Ogersko. Pridelali smo pa v Istri vsega skupaj 500.000 hl, torej je šla polovica v dežele, kamor danes ne gre niti kapljica.

Ali se da temu strahovitemu stanju kako odpomoči? Žal moramo z grenko žalostjo ugotoviti, da se v sedanjem položaju na noben način ne da pomagati.

Nižja Avstrija danes ni v stanju porabiti toliko našega vina, ker ga imajo sami še preveč v svoji mizeriji, Štajerska ravno tako, Češka in Moravska imata dovolj vina na Ogerskem in ne bosta plačevali drage voznine za naše vino, Jugoslavija pa z Italijo še ni sklenila trgovske pogodbe. Pa tudi če jo podpiše, ne pričakujemo od tega mnogo, ker bodo italijanski kapitalisti, ki imajo pri sklepanju pogodb največ besede, najprej mislili nase. Kdo pa bo mislil na ubogega Istrana, ko imajo gospoda mnogo drugega posla?

Medtem pa se selijo naši ljudje z domače grude, ki so jo s svojimi žulji od pamtiveka obdelovali in s svojim znojem močili. Koliko jih je že šlo? Bog ve! V Severno Ameriko ne more nobeden več, ker je določeno število že doseženo, kakor smo tu že čitali. V Južno Ameriko jih gre pa z vsakim parnikom polno. Tudi na Francosko jih je odšlo že mnogo. Vsi naproti negotovi bodočnosti. Tužna Istra!

Splošne cene v državi. Volovi od 3.80 do 6.30 L. Krave 3.50 do 6.— L. Oljate pogače lanene od 95 do 107 L. za kvintal. Seme medika fino od 550 do 600 L. Majsko seno fino od 50 do 55 L, druge vrste 40 do 45 L, avguštsko 40 do 45 L. Stisnjena slama 17 do 20 L.

Sejm v Sezani, 12. jan.: 500 glav govedine. Žive teže po 4.50 do 5.— L. Konjev 300 po 1000 do 3000 L. Prašičev 150 od 80 do 100 L. Kupčija srednja.

Po čem je lira?

Dne 16. jan. si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 26.30 L.
za 100 š. kron — 66.60 L.
za 1 dolar — 22.80 L.
za 1 funt — 97.60 L.
za 100 fr. frankov 106.50 L.

DAVKOPLAČEVALCI!

Osem dni ležijo na županstvih davčni sezname. Poglejte, da ni kake računске pomote, pomote pri imenih itd.

ČE BO POLEG KNJIŽNICE VRT, NIČ TI NE BO MANJKALO.

CICERON.

av. Primožem v Gradiscu in poštarja obesili na staro lipo pri cerkvi, zato se od danes naprej vsaka tatvina kaznuje s smrtjo brez sodbe in brez priziva. Tako ukazuje Njegova Visokost Gospod namestnik Napoleona, cesarja francoskega in kralja Ilirskega.» Pa je se pristavil stari gospod: «Srce me boli, fantazirani moj, ko čujem, da ne znate spostovati božjih zapovedij. Ne kradi! Božja zapoved je to! Tu ga čaka tatu grozna kazna, se hujska na onem svetu v peklu, ki nas naj ga Bog reši in pripelje raje k sebi v nebesa. Amen.»

«Bog usliši!» je zašumelo po cerkvi. Zopet so peli peveci in v molitvi so ljudje pozabili na dogodek. Opravilo je minilo. Župnik se je s kaplani prikazal med cerkvenimi vrati in Sloparci so jo uredili, da je se starim poskočilo srce. Vse je hitelo v Hrušico k cerkvi sv. Vi-

da pod lipo, kjer je bilo plesišče. In petje se je oglasilo, ples se je začel — veselili so se dolgo v noč....

In po noči zadoni kar naenkrat vojaški boben na vasi. Žalostno je odmevalo: pa-ta-bum, pa-ta-bum mimo obeh kaplanij, Grgalja in Valinca. Sloparki so obstali sredi igre, mladina je zbežala s plesišča, vse hiše so se odpirale in v hipu je bil mali trg pred Lojzovo hišo poln. Tu je boben utihnil in v svitu nočnih svetilk se je prikazal Hruščanom žalosten prizor: Vojaška patrolja je peljala zvezanega starega Jurčka iz Loč, ob njem sta pa bila župnik in župan ločki Zvančič. In poveljnik patrolje je naznanil strmečim ljudem: «Naj Vam bo v zgled. Ta mož je ukradel Ceglarju iz Obrova ovco in bo zato takoj po novi postavi brez sodbe obešen na hribu nad sv. Antonom. Župani iz Hru-

šice, Loč, Javorja in Obrova pa morajo k tej obsodbi za priče!»

Groza je obsla Hruščane. Žalostno je končalo opasilo leta 1810. Vse je hitelo na hrib. Tam so že stale vislice. Zastonj je prosil Jurček in zatrjeval, da še nikdar ni kradel, zastonj so jokale njegove hčere in prosili Ločanci, zastonj je prosil stari župnik... Še enkrat je dobri starček dal sv. odvezo Jurčku, se obrnil v stran in na glas zajokal. Vojski so pa opravili svoj žalostni posel. — Dva dni so morali možje iz starih vasi čuvati truplo obsojenca. Tretji dan so pokopali starega Jurčka na pokopališču sv. Kršovane v Hrušici. Možje so stiskali pesti in zaklinjali osveto njim, ki so brez sodbe obesili spoštovanega kmeta...

— Resnica gotovo enkrat zmaga. In je tudi tu zmagala. Ni Jurček ukradl ovce,

Dr. A. Grusovin

v Gorici: Piazza Vittoria
(Travnik) v hiši Paternolli 21

Specijalist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9-12 in od 3-7 pop.

Najvišje cene plačujem za kože

lisic, kun, zlatič, dihurjev, vider, mačk, jazbecov, veveric, krtoy, divjih in domačih zajcev.

D. Windspach

Trst - via Cesare Battisti 10-11 vrata 16
Gorica, Gosposka ulica.

Sprejemem tudi po pošti.

Zobozdravniški ambulatorij

Zobotehnik

M. Godina

Via Genova št. 13 prvo nad.

TRST

od 9-1, od 3-7

— ob nedeljah od 10-12 —

Steklene šipe

vsake vrste in mere. Prodaja na debelo in drobno. - Postrežba na dom. - Cene zmerne. Piazza Oberdan št. 3 (Hotel Europa) tel. 44-23.

Zobozdravnik

dr. Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria)

od 9-12 in od 3-5.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar Trst - via Uge Polonio 5.

Gene oglasov: za en centimeter višine v eni koloni štiri lire. Popusti: pri 5 kratni objavi 5 od sto, pri 10 kratni 10 od sto, pri 26 kratni 20 od sto, pri 52 kratni 30 od sto popusta.

ukrali so jo — francoski vojaki in jo spekli. Kozuh so pa vrgli v Jurčkov hlev. Tam ga je dobil se krvavega francoski zendar.

Hribu nad sv. Antonom pa se danes reko Gavgi vrh.

Rod, ki biva pod Gavjim hribom je pa doživel se marsikatero krivico od svojih krivičnih gospodarjev. Vedno tlačjen, vedno stiskan je pa vse prestal in obstal — a njegovi tlačitelji so pesali, padali, izginjali.

Bog blagoslavljaljaj ta čvrsti rod!

Tri vprašanja!

Ali pošiljate krajevne novice v Mali list?

Ali nabirate naročnike za Mali list?

Ali inserirate v Malem listu?

Na pozitivno delo!

Politično društvo «Edinost» v Gorici je objavilo tole vazno izjavo:

«Ko je 27. septembra 1923. na občnem zboru v Gorici prevzel podpisani odbor vodstvo politične organizacije gorških Slovencev, je v svojem pozdravu na slovensko ljudstvo v prvih dneh oktobra priobčil program, ki ga je naša dežela navdušeno pozdravila.

Vsi primorski listi, med njimi tudi «Edinost», so program novega odbora odobrvali in izjavili, da se z njim strinjajo.

V duhu tega programa je šel novi odbor na delo in se brez ozira na nevarnosti postavil na branik našega naroda. Ko je šlo za narodne, gospodarske in politične pravice gorškega ljudstva (solstvo, davki, opcije, civilni zakon itd. Ur.) se ni nikdar pomisljal zavzeti jasnega in odločnega stališča, posvečujoč svojo vest in svoje moči le prospehu slovenskega človeka in slovenske zemlje.

Z mirnim srcem gleda lahko odbor na delo, ki ga je izvršil v enem četrtletju. Složno odobravanje gorške javnosti je dokaz, da je pot novega odbora bila prava, postena in koristna.

Goriški Slovenci so videli pač, da nismo v svojem nastopu nikdar nikogar napadali, nikogar žalili, nikogar izživili, vzbujali nobenih preprirov in nobenih razkolov v deželi, temveč samo pozitivno delali.

Duh gorškega društva je viden vsej naši javnosti v pisavi njegovega glasila: «Goriške Straže».

«Goriška Straža» je bila edini list na vsem Primorskem, ki se je v zadnjem četrtletju izogibal vsakemu, tudi najmanjšemu preprirovu.

Posledica tega je, da ljudstvo list ljubi in ga v sklenjenih vrstah odobrava. Goriško društvo se je postavilo na korektno stališče, da se ne bo vmešalo v zadeve Trsta in Istre in je omejilo vsled tega svoje delovanje na goriško ozemlje. Pač pa je živo čutilo

potrebo po vrhovnem vodstvu vseh Slovanov v Italiji v obliki Narodnega sveta in vodilo je v ta namen ves čas pogajanja s Trstom, ki do danes niso se zaključena.

V tem se je pa pripetil nenaden, obzalojanja vreden dogodek.

Sredi pogajanj za Narodni svet se je vršil 30. decembra 1923. občni zbor tržaškega društva in pičlo stevilo zbranih gospodov je obsodilo kratkoma obstoj samostojne politične organizacije gorških Slovencev ter izjavilo, da raztegne tržaško društvo svoje delovanje čez Goriško, hoteč s tem izzvati boje v narodu.

Politično društvo «Edinost» v Gorici slovesno izjavlja, da ne bo sledilo na to pot, ker se zaveda, da ne prihaja našemu narodu rešitev iz kregov in preprirov, temveč samo iz pozitivnega dela.

Tiste posameznike, ki so iz strankarske nestrpnosti izstopili iz gorškega društva, bo ljudstvo brez škode pogrešalo, zakaj tekom zadnjih treh let so dokazali svojo popolno brezplodnost in nesposobnost v javnem delu, našemu ljudstvu niso ničesar dali, v njem niso ničesar ustvarili, pač pa so se stalno odtegovali vsakemu delu med narodom.

Ljudstvo to ve in zato bo ostal ključ po razporu, ki je zadonel iz tržaškega občnega zbora, brez odmeva v narodu. Zatorej more biti naš odgovor le eden: posteno in pozitivno delo za narod, iz katerega smo izšli, v katerem tičimo, s katerim smo nezdruljivo zvezali in združili svojo usodo.

Prepričani smo, da ne bo s našim odgovorom zadovoljna samo cela Goriška, ampak ves naš narod v Juljski Krajini.

Izjavljamo, da se v kregu in preprirov ne bomo spuščali, ampak šli mirno in pogumno svojo pot naprej, gotovi, da bo zgodovina izrekla svojo končno sodbo, kdo je v tem težkem času resnično in trajno koristil svojemu narodu.

Kaj nam z dežele pišejo

POVIR pri Sezani.

Ze dolgo časa ni bilo od tukaj nobene ga poročila. Pa zakaj ne? Ali je morda kriv Vaš «Mali list»? Nikakor ne. Vsaj ga vsi radi čitamo in komaj pričakujemo v soboto pošte, ki nam prinese naš dragi «Mali list». Vzrok je iskati drugje, v težkem gmotnem položaju, v davkih in raznih plačilih, ki nas še čakajo in zato smo v skrbeh za bodočnost. Veliko naših železničarjev je odpustčenih iz službe in drugi bodo zopet. Izhajalo se je, dokler smo bili v službi in smo doma na svojem zemljišču nekaj pridelali. Zdaj pa nas čaka črna prihodnost. Radi bi se podali v Ameriko, pa ni denarja za pot. Na vsak način se nam slaba piše. Orehi se brez usmiljenja sečejo in prodajajo. Mlajši ne bodo več poznali orehovitih strukljev in potic. Da bi vsaj druge posadili! Drva se neusmiljeno izvažajo. To more trajati par let in kaj bo potem? Čim bolj boste sekali drevesa in uničevali gozdove, tem večjo moč bodo imeli viharji in tem manj bomo imeli na Krasu že tako redkega dežja. Ostanje nam še edini prihod živina. Letos ima precej visoko ceno. Prašci pa že presegajo vse meje. Letos smo imeli, hvala Bogu, mnogo repe, precej je obrodil krompir in pesa, po malem pa smo pridelali fižola. Tudi sena je bilo razmeroma precej. Vina, ki pa ni za kupčijo, bomo imeli ob času košnje dovolj, da nam ne bo treba piti slabe vode. S preteklim letom moramo biti na sploh zadovoljni. Zakaj pridelali smo žita prvega in drugega vsled pravočasnega dežja, kakor že ne kmalu tako. Bodimo Bogu hvala

lezni in skrbimo, da si tudi za naprej ohranimo božjo naklonjenost.

Pretekli teden smo zakopali pridnega in skrbnega gospodarja Janeza Bezega, po domače Pomec. Bil zgleden gospodar in veren katoličan. Svoje dni je obhodel vsa znamenitejša božja pota. Prav ponosen je bil na to, da je bil v Rimu in na Dunaju. N. p. v. m. (L. Č.).

POSTOJNA. (Vprašanje vodovoda).

Z ozirom na dopis v Vašem cenjenem listu z dne 11. t. m. št. 2 glede «Postojnskega vodovoda in njega uprave» prosim, da objavite sledeči dopis:

«Podpisani nisem bil nikoli voljen v mestno oskrbnitvo, ki je tvorilo pri «Mestni občini postojnski» do letos popolnoma separatno in samostojno upravo, blagajno itd. Dne 8/VI/1920 sem bil imenovan kr. komisarjem «Mestne občine», katera obstoji poleg Postojne še iz 9 vasij. Občinsko (ne mestno) upravo sem vodil do 1/II/1922. Pri novih volitvah v letu 1922 sem bil izvoljen namestnikom župana od 19 glasov z 16 glasovi. Meščani so volili sami svoje zastopnike v gospodarski odbor, za katere pa drugi člani niso glasovali. Dopisniku ali kateremu drugemu občanu, ki mi dokáže, da sem med zupanovanjem komu kradel čast ali ga na imetju oškodoval, plačam 500 Lir nagrade. K dopisu pripomnim, da ni res, da so me hoteli občani napasti, pač pa je res, da sem šel mirnim srcem po cesti; — kakor človek, ki ima čisto vest. — O kakem birmanju niti slutiti nisem, ker se vendar gg. meščani razlikujejo od navadnih hribovskih občanov; sploh jih sam toliko cenim. Kako zadoščenje mi

je dal novi občinski odbor, se obrekli-vec lahko pri zupanstvu prepriča, ali pa naj pride k meni, da mu ga pokažem. Slab tak volilec in občan, ki niti ne ve, kateri gospodje so bili voljeni v «Mestno oskrbnitvo». Razsodbo, kdo bi moral plačati vodo prepustim drugim gg., ki so merodajni v zadevi. Dopisnika pa prosim, da se v prihodnje podpisuje, sicer ga imenujem obrekljivca in podleza. Na eventualne nepodpisane dopise ne odgovarjam več. Z odličnim spoštovanjem Jos. vitez Dovgan, Postojna 80. — Postojna, 12/I/1924.

Iz Jelšanske okolice smo prejeli pismo: «Ker tukajšnji upokojenci Južne železnice ne dobivamo več pokojnine, ki nam pripada po službeni pogodbi, prosimo Vas, da se informirate kaj o stvari. Že pet let životarimo. Ali naj od upanja živimo?» Malo besed, ki pa jasno povedo, kako nas brezsrčna gospoda tepe.

SEŽANA.

Gospod podprefekt je sklical sestanek županov, na katerem so morali župani poročati, kako se župniki obnašajo v cerkvi. Slo je za nove zakone. Včasih smo se smejali cesarju Jožefu, ki je leta 1782, ukazoval, koliko sveč sme goreti v cerkvi.

TRNOVO.

Sejm 7. je bil bolj slabo obiskan radi ledene ceste, po kateri ni mogla živina. Mesečni sejmi vsakega 16. se pri nas vrstijo; enkrat je v Trnovem, enkrat v Bistrici. — V nedeljo ob eni uri po polnoči je izbruhnil požar v Dobropoljah, ki je upepelil hlev, lopo, vozove in vse gospodarsko orodje Franceta Janežiča hšt. 5. Navzlic temu, da obstoji v Bistrici požarna bramba, je požar izvršil, kar je hotel. Lepe razmere!

IZ KNEŽAKA.

Lansko leto je bilo pri nas rojenih 85 (1 nezakonski), umrlo 55; poročenih 18 parov. — Zaradi deževja je pridrla voda iz snežniškega pogorja in udrila v nekaj hiš na Baču. — Na ledu je padla 13 letna Antonija Šircelj in si zlomila nogo.

DELAVSKI VESTNIK.

Primorske ladjedelnice. Poglejmo, kako je z delavci v Tržiču, kamor je v mirnem času hodilo delavstvo iz velikega dela Krasa. Pomorska ladjedelnica v Monfalconu je z ozirom na kakovost strojev in vobče oprave, z ozirom na tehnično vodstvo in na izvežbanost delavcev najboljša ladjedelnica v Italiji. Od 4000 delavcev jih dela samo še 900. In kaj delajo? Pomorska ladjedelnica popravlja železniške lokomotive in vagoni. Mari mislite, da je boljše z našim kemičnim zavodom «Adria», ki je ustanovljen za 1000 delavcev in ki je produciral sodo nele za državne potrebe. ampak tudi za izvoz? Zavod je že od novembra 1921. zaprt. Sodo pa dobivamo iz tujine. Tudi s tržaško tovarno za bombaz je gorje. Ta sploh se ni pozidana. 500 delavcev bi lahko v njej služilo! Tako je v Tržiču! Namesto 6000 delavcev je zaposlenih danes samo 2000. In od nikoder ni pravega upanja, da bo zares kaj boljše.

Odpust železničarjev. Dosedaj je odpustila železnica v vsej državi 45.000 uslužbencev. Leta 1922. je bilo še 240.000 železničarjev, februarja jih bo samo še 180.000.

TRDI OREHI

Št. 47. Jajca.

Furlanka je pripeljala dva kosa jaje v Trst. V obeh koših je bilo 1476 jaje. V prvem košu je bilo toliko jaje, kolikor je milijonov kristjanov na svetu. V drugem košu pa je bilo petkrat toliko jaje ko v prvem. Vprašanje: koliko jaje je bilo v vsakem košu? (5 lir).

Stab. Tip. S. Spazzal, via Commerciale 8.

Zobotehnični ambulatorij

TRST, Via Settefontane št. 6, I nad.

odprt vsak dan od 8.—18. in od 15.—19. Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom. Slovcem 10% popusta kakor tudi plačilo na obroke. Delo zjamčeno.

EGIDIJ SCHIFFLIN, koncesijonirani zobotehnik.

„Al bon Furlan“ je najcenejša gostilna v Gorici. Dobra, obilna hrana. Poskusite! Ulica sv. Ivana (got.).

Čevljarnica FORCESSIN

Je najboljša zaloga z dobrim blagom.

Trst, via Caprin 5 pri Sv. Jakobu
podružnica via Udine 2.

Ali iščete čevljiče
za dekliče in fantiče?
Kakšne imajo radi
Ta stari in ta mladi?
Eleganca, trajnost, nizka cena,
To troje je največjega pomena.
Največji magacin
Ima Forcessin
V ulici Caprin.

Čevljarnica FORCESSIN